

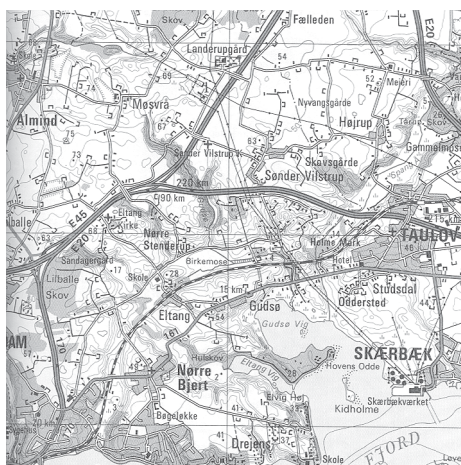
An aerial photograph of a rural landscape. The image shows a central farmstead with several buildings, surrounded by large green fields. A road network is visible, including a main road at the bottom and several smaller roads branching off. The fields are divided into sections by thin lines, possibly fences or roads. The overall scene is a typical agricultural landscape.

Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup

- Landsbyen i centrum

Indholdsfortegnelse

Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup	3
Karakteristik af Sdr. Vilstrup	4
Et levende landsbysamfund	5
Bevaring og byggeskik	7
Byen og landskabet hænger sammen	8
Hensynsfuld byudvikling	9
Trafikforholdene	10
Miljøforholdene	11

Udarbejdet for Sdr. Vilstrup & Omegns Borgerforening af Gruppen for by & landskabsplanlægning aps. oktober 2000 – december 2001. Styregruppe for arbejdet har været borgerforeningens arbejdsgruppe bestående af Henrik Bentsen, Jørgen Fastrup, Hanne Hestbæk, Jens Jakobsen, Jette O. Jensen, Thøger Jensen, Erik Justesen, Kurt Mosegaard, Irene R. Rasmussen og Preben Slothus. Sekretær for arbejdet har været Henrik Mynster, Kolding Kommune.

Arbejdet er bl.a. baseret på arbejdsgruppens drøftelser på en række møder i 1999 og 2000, en spørgeundersøgelse gennemført i 1999, et borgermøde i januar 2000 samt en høringsperiode og borgermøde om forslaget i april-maj 2001. Udarbejdelsen er støttet økonomisk af Kolding Kommunes Landsbypulje, som administreres af Teknisk Udvalg.

Tekst og layout: Gruppen for by & landskabsplanlægning aps. Tryk: Kolding Kommune. Omslag: Luftfoto udlånt af Kolding Kommune.

Et landsbymiljø med historie

Smukke gamle markhegn

Kirken ligger vest for byen

Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup

Hermed foreligger Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup. Hæftet er resultatet af en længere proces blandt landsbyens borgere, med bl.a. fremlæggelse af et forslag og borgermøde i forsommeren 2001. De indkomne bemærkninger er vurderet af borgerforeningens arbejdsgruppe og i et vist omfang indarbejdet i hæftet, som det foreligger her.

Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup fremsendes til Byrådet, og er udtryk for borgernes ønsker og idéer til landsbyens udvikling de kommende 10-15 år. Hæftet indeholder mange ønsker og forslag til forbedringer i landsbymiljøet. Her kan også være tale om forslag til initiativer, som selvsagt kun kan realiseres, hvis de pågældende grundejere (f.eks. landmænd) er indforstået hermed.

Hvis vi skal gøre os håb om at blive taget alvorligt hos kommunen og være med til at præge vores lokale udvikling, er

det vigtigt, at mange engagerer sig og bakker op om Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup. Kommunen har opfordret de forskellige landsbysamfund til at udarbejde sådanne redegørelser, for at kende de lokale ønsker og for bedst muligt at kunne rette sig herefter i de mange forskellige initiativer.

Efter en indledende karakteristik af Sdr. Vilstrup er hæftet opdelt i en række temaafsnit om landsbyliv, bevaring/byggeskik, landskab, byudvikling, trafikforhold og miljøforhold. Hvert afsnit beskriver hvordan forholdene er, hvilke særlige kvaliteter og muligheder der foreligger, og angiver ønsker og retningslinier for den fremtidige udvikling.

Sdr. Vilstrup er et dejligt sted at bo: Et levende lokalsamfund, et gammelt landsbymiljø, en flot natur og meget centralt i Trekantområdet. Men Borgerforeningen er opmærksom på, at mange af disse kvali-

teter kan gå tabt, hvis vi ikke er opmærksomme herpå og gør en aktiv indsats for at "holde liv i landsbyen". Skrækbilledet er afmagt, affolkning, færre arbejdspladser, lavere serviceniveau, ødelagt landsbybillede, flere miljøgener og forringelser af landskabet. Sådan må det ikke gå!

Det er Borgerforeningens håb, at Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup vil blive et nyttigt værktøj for borgere, virksomheder, foreninger og kommune i arbejdet med at sikre og udvikle Sdr. Vilstrup som et inspirerende sted at bo og virke i mange år frem.

*Med venlig hilsen
Sdr. Vilstrup & Omegns Borgerforening*

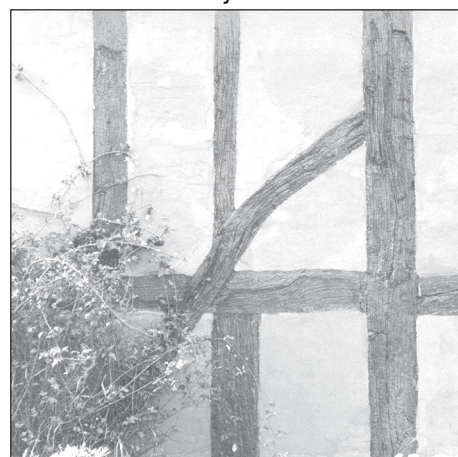
Fælleden, anlagt af beboerne

En af landsbyens virksomheder

Huse med fine detaljer

Karakteristik af Sdr. Vilstrup

Sdr. Vilstrup sogn ligger i Kolding Kommunes nordøstlige del og grænser op til Fredericia Kommune. Sognet består af landsbyen Sdr. Vilstrup samt det omgivende åbne land med spredt bebyggelse. Sognet var indtil 1969 en del af Eltang-Vilstrup kommune, hvorefter kommunen blev sammenlagt med Kolding Kommune.

Alder	1986	1990	1995	2000	2001
0-9	36	38	47	46	49
10-14	59	33	31	36	32
15-24	38	39	36	30	28
25-44	74	92	93	95	100
45-64	73	74	85	81	81
65-74	37	29	29	28	30
75-	32	22	19	21	20
I alt	349	327	340	337	340

Sognets indbyggertal har været stort set stabilt siden midten af 1980'erne. Denne stabilitet dækker dog over visse forskydninger mellem de forskellige aldersgrupper: En tydelig fremgang i aldersgrupperne 0-9, 25-44 og 45-64 årige. Tilbagegang for 15-24 årige. De øvrige aldersgrupper har været meget stabile det seneste årti. - Gruppen for 10-14 årige har varieret en del, hvilket formentlig skyldes ændringer af beboerantallet på institutionen Landerupgård.

Historisk landsbymiljø

Landsbyen Sdr. Vilstrup fik selveje i 1765. Byen blev udskiftet i 1772-74, men gårdene blev liggende i byen efter udskiftningen. Byen er derfor langstrakt og udskiftningsmønsteret er en mellemting mellem en stjerne- og en kamudskiftning med et stort antal meget lange parceller. Ved udskiftningen blev parcellerne afgrænset af levende hegn, og disse er fortsat bevaret, især vest for landsbyen. Enkelte gårde blev udflyttet i 1839, men de fleste gårde ligger fortsat inde i landsbyen sammen med byens øvrige huse.

Byen er ikke undergået voldsomme fysiske eller funktionelle forandringer foranlediget af hurtig og kraftig udbygning.

Landsbyens 10 gårde (heraf 4 i drift) og ca. 30 huse ligger langs den nord-sydgående bygade. Det oprindelige åbne gadebillede med huller i husrækken er bevaret, hvilket giver mulighed for fine kig ud på de omgivende marker.

I udkanten af landsbyen er der en lille gruppe gårde på Skovsgårdevej og derud-

over ligger der udenfor byen en række gårde og huse placeret spredt i sognet.

Landsbyens gårde er firlængede, og de fleste ligger stadig på de samme tomter ved bygaden, som ved udskiftningen i slutningen af 1700-tallet. Stuehusene er velholdte, men ikke benyttede driftsbygninger trues af forfald, hvis der ikke snarest gøres en indsats for at restaurere disse. Helt fremme ved gadelinien ligger karakteristiske langhuse i spredte grupper.

Midt i landsbyen findes et område med forskellige virksomheder, som delvist er etableret i ældre bygninger, f.eks. i det nedlagte mejeri. Øst herfor ligger et nyere område med parcelhuse.

I landsbyen ligger et forsamlingshus fra 1923. Huset er restaureret gennem de seneste år, men der er endnu ikke gennemført ombygninger, der kan gøre huset handicapvenligt. Ved forsamlingshuset er indrettet et offentligt udendørs anlæg, Landsbyfælleden, der fungerer som legeplads og rekreativt område for beboerne.

Skolen er bygget i 1925 og nedlagt da Eltang centralskole blev bygget 1960-erne. Bygningen er opført i "Bedre bygge-

Landsbymiljø år 2000

skik-stil", men er stærkt misligholdt. Et missionshus fra 1890 er nedlagt og ombygget til beboelse.

Ca. en km vest for byen ligger Sdr. Vilstrup kirke, bygget i romansk stil i 1200-tallet. Kirken ligger højt i det åbne landskab. Eneste bebyggelse ved kirken er graverboligen.

Historisk foto - brandsprøjten

Historisk foto - landsbymiljø

Et levende landsbysamfund

Sdr. Vilstrup byder – i forhold til sin størrelse - på et usædvanlig levende lokalsamfund. Det sociale netværk, foreningslivet, forsamlingshuset og Landsbyfælleden fremhæves af borgerne som værdier, der bør værnes om. Man ønsker at bevare landsbypræget; sognet skal ikke have karakter af soveby eller vokse sammen med Taulov eller Kolding.

Erhverv i sognet

I alt ca. 10 gårde i sognet er i drift. Jorden fra nedlagte landbrug er bortforpagtet eller solgt til de gårde, som fortsat er i drift.

Der er udover de ca. 10 landbrugsvirksomheder ca. 10 erhvervsvirksomheder/arbejdspladser: En smedje, en anlægsgartner, en tømrer, en vognmandsforretning, et pakkefirma, en møbelfabrik, en maskinfabrik, et motorcykelværksted med salg, Landerupgård (døgninstitution) samt Bøgegården (socialpædagogisk bofællesskab/behandlingsinstitution).

Størstedelen af den erhvervsaktive be-

folkning arbejder uden for sognet, primært i Trekantområdet, såvel i Vejle, Fredericia som Kolding kommuner. Dette indebærer pendling af et stort omfang.

Børn

Sognets børn går i skole i nabolandsbyen Eltang, hvor der er en 1-sporet 7-klasses skole. Efter 7. klasse fortsætter børnene skolegangen på Lyshøjskolen eller på skolerne i Kolding. Skolen lider af "pladsnød" grundet stor søgning til skolen, også fra Nr. Bjært, Strandhuse- og Friggasvejkkvarteret. Derfor er idrætsfaciliteterne på skolen begrænsede.

Ved skolen i Eltang er der en integreret daginstitution "Krudtuglen", der stort set har det samme opland som skolen. Før børnene kan få optagelse i "Krudtuglen" passes de 0-3 årige i 3 dagplejeordninger i sognet. De resterende bliver passet i Vuggestuen i Nr. Bjært og ved dagplejer især i Nr. Bjært-området.

Ældre

I 1982 blev der bygget 6 ældreboliger på en grund, hvor der for mange år siden har ligget en gård. Disse dækker indtil videre behovet for specielle ældreboliger.

På plejehjemmet Basagerhus i Nr. Bjært er der et omsorgscenter, som sognets ældre frekventerer. Her er såvel beskyttede ældreboliger som egentligt plejehjem.

Dagligvarehandel

Nærmeste dagligvarebutikker ligger i Eltang, Nr. Bjært og i Taulov.

En trediedel af borgerne har problemer med at få foretaget de daglige indkøb, og de ønsker, at der etableres en dagligvarebutik i Sdr. Vilstrup.

2/3 af borgerne er indstillede på at købe over halvdelen af forbruget af dagligvarer lokalt, hvis der var en lokal butik i området. Spørgsmålet er imidlertid, om ca. 90 husstande kan give en dagligvarebutik den nødvendige omsætning.

Foreningsliv

Sognets sociale samvær understøttes af et aktivt foreningsliv repræsenteret af Borgerforeningen for Sdr. Vilstrup & omegn samt Sdr. Vilstrup børne- og ungdomsklub (SUF).

Borgerforeningen har ca. 100 medlemmer (et medlemskab pr. husstand) og foreningen gennemfører ca. 20 arrangementer pr. år, herunder bl.a. årstidsfester og diverse kulturelle arrangementer. Bor-

gerforening er også katalysator for borgernes deltagelse i den demokratiske proces. Med borgerforeningens mellemkomst udpeges arbejdsgrupper. Nogle arbejdsgrupper arbejder med praktiske opgaver som f.eks. vedligeholdelse og anlæg af diverse fælles faciliteter. Andre grupper udarbejder oplæg om nye aktiviteter og ønsker for sognet. Gruppernes oplæg behandles på borgermøder, indtil der er opnået enighed om fælles ønsker. En gang årligt afholdes borgermøde med Kolding Kommunes politikere, hvor lokale problemer og ønsker diskuteres.

Borgerforeningen udpeger endvidere sognets repræsentanter i Landsbyernes Kontaktforum, Kolding Kommunes Landsbyforum og Kolding Stadsarkivs Kontaktudvalg.

Sdr. Vilstrup børne- og ungdomsklub (SUF) har ca. 40 medlemmer og gennemfører ca. 25 arrangementer pr. år.

Sdr. Vilstrups borgere indgår endvidere i et samarbejde via fællesforeninger med nabolandsbyerne i: Nr. Bjært / Strandhuse fodbold og håndboldklub. Eltang-Vilstrup Gymnastik. Eltang-Vilstrup Badminton. KFUM Spejderne. "Liv i Sognet"- et samarbejde mellem Sdr. Vilstrup, Eltang, Nr. Stenderup og Lilballe.

Forsamlingshuset

Størstedelen af Borgerforeningens og SUF's arrangementer afvikles i forsamlingshuset, som er ejet af Borgerforeningen. Huset bruges udover foreningsarrangementerne til private fester i alt ca. 60 gange om året. SUF har et klublokale på første sal i forsamlingshuset, hvor der også er etableret et "landsbykontor", hvor byens borgere kan benytte EDB-udstyr og fotokopimaskine. Landsbykontoret finansieres ved brugerbetaling.

Fælleden

Fælleden er et rekreativt areal, som borgerforeningen lejer af kommunen. Fælleden blev oprettet på borgernes initiativ og borgerne har selv anlagt arealet. Etableringen blev sponsoreret af lokale borgere, Friluftsrådet, Indenrigsministeriets Landdistriktpulje og Kolding Kommune. En gruppe frivillige sørger for vedligeholdelsen.

En del af fælleden er parkeringsplads for forsamlingshusets gæster og holdeplads for bogbussen. Arealets legeplads anvendes som udflugtsmål for de lokale dagplejer og af daginstitutionen "Krudtuglen". Derudover leger byens børn på fælleden. Borgerforeningen arrangerer endvidere Skt. Hansfest og sommerfest på fæl-

Forsamlingshuset

Virksomhed i tidligere mejeri

leden og der afvikles hver sommer loppe-marked og børnedyrskue.

Nyt aktivitetssted for Sdr. Vilstrup, Lilballe, Eltang og Nr. Bjert

I landsbysamarbejdets regi er der fra Sdr. Vilstrup, Lilballe og Eltang nedsat en gruppe, der har til opgave at gennem-tænke landsbyernes behov for en hal/ minihal/kulturhus. Dette arbejde har godt-gjort, at der er et klart behov herfor (pladsproblemer på skolen, alvorlig plads-mangel til en række andre aktiviteter, manglende tilbud for bl.a. unge). På dette grundlag foreslås følgende to muligheder:

Enten: Et kulturhus med indendørs boldbane beliggende ved Eltang Central-skole. Sammenhængen med skolens gymnastiksal og scene vil kunne give mu-ligheder for mange forskellige fælles-arrangementer og undervisning.

Eller: En ny hal beliggende på det kommunalt ejede areal på hjørnet af Eltangvej og Nr. Bjertvej. Hallen kan – ud over at dække lokalsamfundets, idræts-livets og skolens behov – også være et godt tilbud til borgerne i Nr. Bjert-området og til borgerne i det kommende byområde på Drejenshalvøen. Vejnettet kan bære trafikken, og her er god plads til parke-ring. – Denne løsning har både praktiske og økonomiske fordele: Der frigøres plads på skolen til kerneydelsen undervisning (kræver ellers nybyggeri inden for kort tid). Den hårdt belastede Lys højhal får et supplement. Den kommunale grund ud-nyttes. Nye muligheder for trivsel og vækst i lokalområdet.

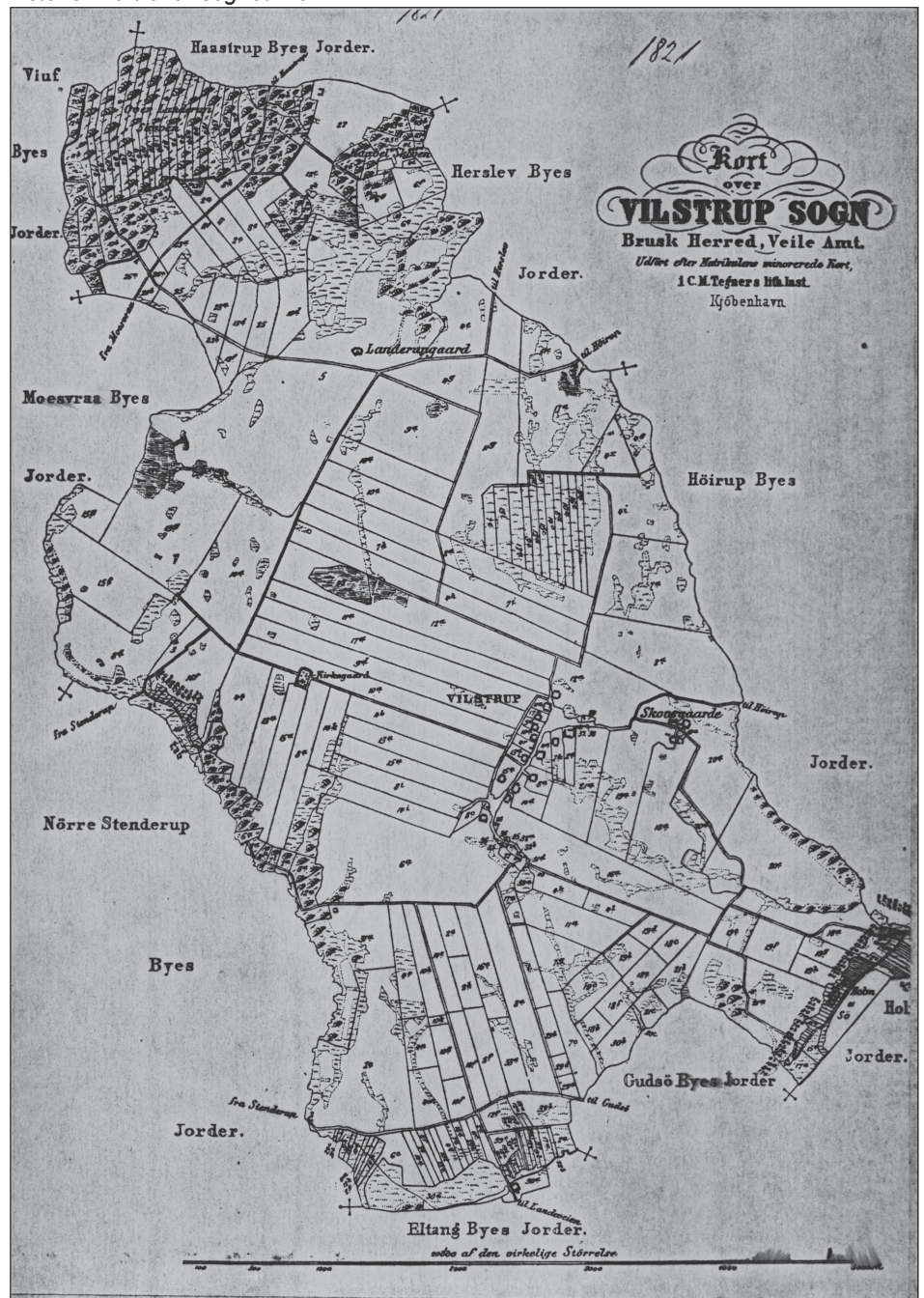
Ønsker for den fremtidige udvikling

- Der ønskes flere arbejdspladser lokalt, enten ved at de nuværende virksomheder gives gode muligheder for at udvikle sig, og/eller ved at nye gives mulighed for at flytte til. Her tænkes på erhverv i form af håndværk, mindre industri og kontor, som ikke generer omgivelserne.
- Der ønskes etableret et fælles aktivitetssted for Sdr. Vilstrup, Lilballe, Eltang og Nr. Bjert.
- Eltang skole er værdifuld for lokal-området og ønskes opretholdt og evt. udbygget i fremtiden.
- Behovet for pasning af de 0-10 årige er dækket, men der savnes fritidstilbud til de 10-16 årige.
- Der er stort set tilfredshed med den nuværende ældreservice, dog ønskes flere aktiviteter og mere personale på Basagerhus.

- Der ønskes bedre busforbindelser, så der bliver bedre muligheder for at handle i Taulov.
- Sdr. Vilstrups borgere vil gerne sam-arbejde med borgerne i Eltang og Lilballe om en række initiativer: Idrætsfaciliteter. Sportshal. Fritidstilbud for 10-14 årige. Forbedring af den kollektive trafik. Cykelsti på Birke-mosevej til skolen og til Kolding. Udvi-delse af Birkemosevej fra Slette-skovvej mod Kolding.
- Endvidere har nogle af landsbyens borgere i forbindelse med spørge-

undersøgelsen ytrét ønske om, at der den kommende tid arbejdes videre med: Udvikling af en forsøgsby hvor solvarme omdannes til elektricitet. Til-flytning af indvandrere, som integreres i landsbyen. Etablering af byporte ved byskiltene.

Historisk kort over sognet. 1821?

Bevaring og byggeskik

Sdr. Vilstrup er omgærdet af en hel del bevaringsinteresser. Dette kommer tydeligst til udtryk i lokalplan nr. 0561-11, som indeholder en række bevaringsbestemmelser. Men også Kommuneatlas Kolding, kommuneplanen og regionplanen peger på stedets kulturhistoriske, landsbymæssige og landskabelige bevaringsværdier.

Det følgende er et bearbejdet resumé fra lokalplanen og Kommuneatlas Kolding:

Sdr. Vilstrup er en slynget vejklungeby vest for Elbodalen. Terrænet falder svagt ned mod dalen, og Sdr. Vilstrupvej slynger sig langs den let bølgede skråning. Bebyggelsen grupperer sig langs landsbygaden, og omfatter dels langhuse af forskellig art, og dels de store gårde. Gårdenes udstrakte jorder rækker helt ind til landsbygaden. Alléer og levende hegn løber vinkelret på gaden, og landsbymiljøet præges af det åbne udsyn over det omgivende land.

Landsbygadens forløb følges og markeres af langhusene, der ligger helt fremme ved gadelinien i spredte grupper. Og skønt mange af dem ikke er særligt

velbevarede, spiller de ved deres placering en afgørende rolle i bybilledet.

Landsbybilledet domineres af de store gårde. Sdr. Vilstrupgård har et stuehus med stort og udsmykket tagudhæng. Stuehusene til gårdene Sdr. Vilstrupvej 84 og 101 har ens facademotiv med pilastre, trekantfronton og valmtag. Ladegård på Sdr. Vilstrup Skovvej 1 fremstår med gesimsbånd vinduesindfatning og hjørnelisener, og facaden er hvidkalket til have-siden og har blank mur til gårdsiden.

I landsbyen ses flere huse i stilen "Bedre byggeskik". Den gamle skole, Sdr. Vilstrupvej 102 dominerer bybilledet med sit afvalmede tag og flotte facade med originale, småsprossede vinduer og fyldningsdøre.

Kommuneatlasset klassificerer 3 enkeltbygninger med "høj bevaringsværdi". Her er tale om 2 stuehuse og skolen fra 1925. En række mere eller mindre velbevarede huse klassificeres med "middel bevaringsværdi", idet deres beliggenhed understreger den slyngede landsbygade med kik over det åbne land. – De klassificerede bygninger er vist på kortet.

Bevaringsværdige helheder

Ud over de bevaringsværdige bygninger og bebyggelser er der flere andre træk, som bør sikres i den fremtidige udvikling. Her skal peges på følgende forhold:

De fine helheder. Flere steder i landsbyen findes fine helheder bestående af f.eks. bebyggelser, beplantninger og terrænformer, fine sigtelinier og lignende. – Kortet viser helheder af denne art.

Vejenes enkle udformning, kurvede og bakkede forløb. Udformningen passer godt til landsbymiljøets skala, og fremhæver indpasningen i landskabet. Samtidigt begrænser dette forløb og den begrænsede kørebanebredde trafikken hastighed på en naturlig måde. Den nuværende gadebelysning er passende. Eventuel etablering af fortove vil ikke passe ind i helheden.

Den fine indpasning i landskabet. Alle bygninger, veje og andre anlæg er på en fin og følsom måde passet ind i det ganske kuperede terræn, i stedet for at ændre på terrænet. Dette har naturligvis historiske årsager, men princippet bør fortsættes ved fremtidige byggerier og anlægsopgaver.

De åbne udsigter fra landsbygaden. Dette karakteristiske træk bør respekteres ved fremtidige byggerier, anlægsarbejder og nyplantninger. – De vigtigste udsigter er vist på kortet.

Værdifulde enkelttræer, alléer, levende hegn og større bevoksninger. Både i og omkring landsbyen findes en række enkelttræer og alléer af stor værdi for bymiljøet og landskabsbilledet. Ligeledes findes en hel del øst-vestgående levende hegn, især på landsbyens vestside. Disse hegn er historiske vidnesbyrd om udskiftningen i 1772 og 1774, men er også af stor betydning for land-skabsbilledet, floraen og faunaen. – De vigtigste beplantninger er vist på kortet side 8.

Kulturhistorisk helhed. Området fra landsbyen og ud til kirken er en stor, samlet, kulturhistorisk helhed, som beretter om udskiftningen: Landsbyen, gårdene, gårdenes langstrakte jordtilliggende, de markante hegn, kirken og dens særligt beskyttede omgivelser.

Ønsker for den fremtidige udvikling

- Den fremtidige behandling af landsbyens bygningsværdier, kulturværdier, landskabsværdier m.m. bør ske i overensstemmelse med bestemmelserne i lokalplan 0561-11.
- De bevaringsværdige træk beskrevet ovenfor og på kortene bør ligeledes respekteres fremover.

Byen og landskabet hænger sammen

Sdr. Vilstrup er landskabeligt meget smukt beliggende i et letkuperet moræne-landskab 50-60 m over havet. Højdedraget omgives af dalstrøg og slugter: Øst for landsbyen findes den dramatiske og naturskønne Elbodalen (med den vandrige Spang Å), som skærer sig ind fra Kolding Fjord og Gudsø Vig. Sydvest for landsbyen forløber Gudsø Å gennem sin slugt. Syd for landsbyen og motorvejen findes den lavt beliggende, langstrakte Birkemose. – Den dramatiske topografi opleves særlig tydeligt, når man bevæger sig fra Gudsø ad Sdr. Vilstrupvej op til Sdr. Vilstrup.

Vandløb m.m. begrænser sig til Spang Å, Gudsø Å og Birkemose, mens der ikke er vådområder umiddelbart ved Sdr. Vilstrup. Sydøst for landsbyen findes et lille vandhul, men uden særlig kontakt med omgivelserne.

Mellem Sdr. Vilstrup (Skovsgårde) og Elbodalen findes et større skovområde bestående af blandet nåle- og løvbeplantning. Omkring Gudsø Å findes ligeledes et mindre skovparti. Der er adgang til skovområdet mod øst og Elbodalen ad mindre markveje.

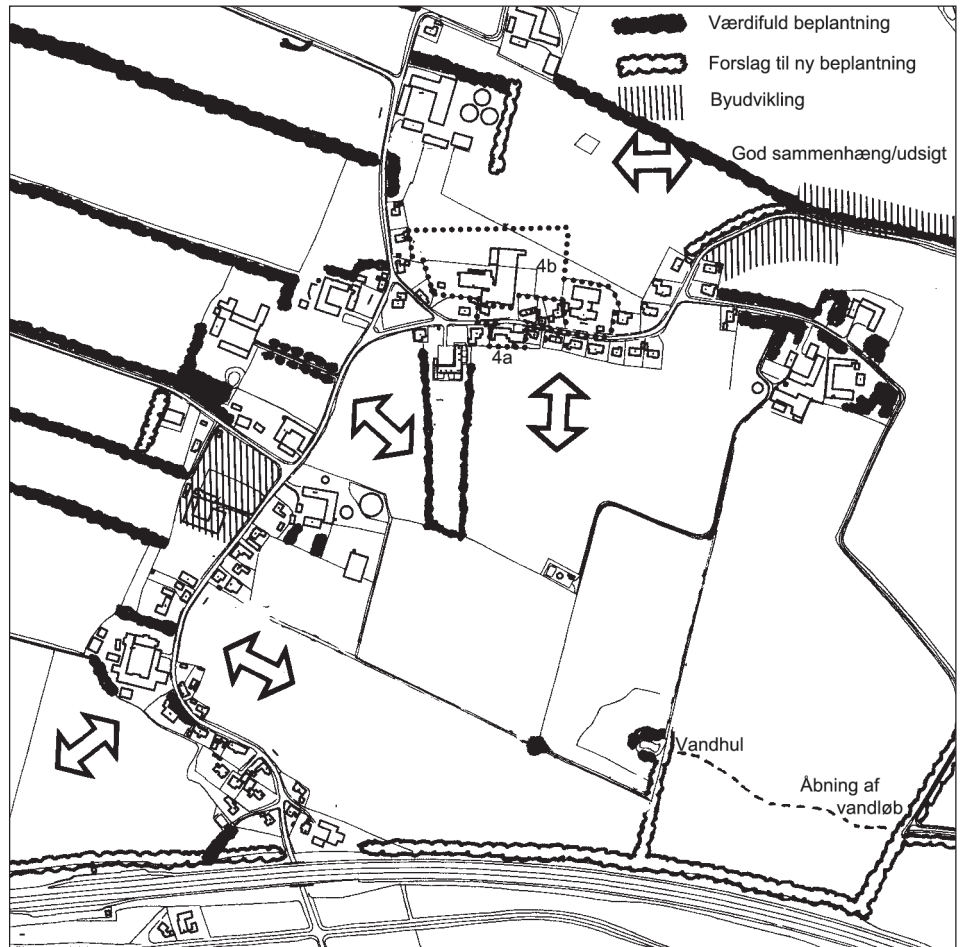
Landskabet umiddelbart omkring Sdr. Vilstrup præges på vest- og nordsiden af lange, lige levende hegn af god kvalitet. Øst for landsbyen er størstedelen af de levende hegn efterhånden gået tabt.

Områdets topografi, vandløb og større beplantninger fremgår af kortet side 10. Bemærk blandt andet de mange levende hegn omkring landsbyen.

Fin sammenhæng

Landsbyen og landskabet hænger sammen på en meget fin måde: Alle bygninger, veje og andre anlæg er passet nøje ind i terrænet, uden store gravearbejder og lignende. Byens langstrakte form gør endvidere, at alle har en umiddelbar og direkte kontakt fra bolig til landskab. Det åbne gadebillede uden udfyldninger med nye huse betyder mange fine kik fra landsbygaden ud over landskabet. Endeligt danner de levende hegn gode bindeled mellem land og by, hvilket ikke mindst er værdifuldt for flora og fauna.

Generelt markerer landsbyen sig fint og afsluttet ud mod landskabet, typisk med frodige, afskærmende beplantninger. Enkelte gårde og bygninger trænger dog til supplerende beplantning. Ligeledes er landsbyen klart afgrænset ved indfaldsvejene, hvor bygninger og beplantninger (og motorvejsviadukt) danner klare "byporte".

Ønsker for den fremtidige udvikling

- Det er vigtigt for landskabsoplevelsen at opretholde de åbne kik fra landsbygaden.
- Enkeltstående træer, alléer, hegn og større beplantninger bør bevares. Se kortet ovenfor samt kortet side 10.
- Enkelte steder er der behov for at supplere med ny, afskærmende beplantning omkring bygninger. Se kortet ovenfor.
- Alléen langs Sdr. Vilstrupvej (syd for motorvejen) bør suppleres gennem nyplantning.
- Under respekt for den landbrugs-mæssige drift bør der plantes enkelte levende hegn i området øst for landsbyen, både som visuel afskærmning mod motorvejen og for at forbedre vilkårene for flora og fauna. Hegnene bør bl.a. hænge sammen med vandhullet mod sydøst.
- Der bør skabes bedre tilgængelighed til de omgivende naturområder gennem etablering af nye stier. Se

nærmere herom på side 10.

- Der bør i videst mulig omfang gennemføres skovrejsning nord for byen (området er allerede udpeget i Regionplanen som skovrejsnings-område). Der bør også gennemføres skovrejsning øst for landsbyen, så der skabes bedre sammenhæng med Elbodalen og skovene her.
- Ved etablering og pleje af nye og gamle naturområder bør der lægges vægt på at opnå gode spredningsmuligheder og levesteder for flora og fauna.
- I denne sammenhæng er det værdifuldt at få etableret (genskabt?) nye vandhuller og vådområder nær landsbyen. Bl.a. foreslås en naturgenopretning af det tørlagte og udrettede vandløb sydøst for byen. Dette er af særlig stor betydning for dyrelivet.

Hensynsfuld byudvikling

Området ved Skovsgårde kan udformes med 6 nye grunde og et fælles græsningsareal. En naturlig fortsættelse af den slyngede vejklungeby.

Sdr. Vilstrup er vokset op i løbet af et par hundrede år. Udviklingen er gået meget langsom, og byen har ikke undergået voldsomme fysiske eller funktionelle forandringer som følge af hurtig udbygning eller andre hændelser – bortset fra anlæggelsen af de to motorvejsstrækninger syd og vest om byen. De nyeste bygninger (parcelhuse) findes især i landsbyens østlige del.

Af hensyn til Sdr. Vilstrups fortsatte eksistens og udvikling er det af betydning med en vis udbygningsmulighed, både med hensyn til nye boliger og andre funktioner.

Nye boliger

Det er ønskværdigt med en nettotilflytning af 1-5 familier pr. år. For at give mulighed for denne rolige udvikling vil der være behov for flere boliger af forskellig art. Her bør være tale om både ældreegnede boliger (så man kan blive boende i lokalmiljøet) og familieboliger, mens der ikke er behov for ungdomsboliger.

Det er imidlertid vigtigt for landsbymiljøet, at disse nye boliger placeres og

indpasses på en følsom måde. Lokalplan 0561-11 viser, hvorledes dette på en god måde kan finde sted. Her peges på muligheden for en ny bebyggelse med 3-16 nye boliger længst mod nordøst (ved Skovsgårdevej, se kortet side 8). Endvidere kan Baltvedgård anvendes/ombygges til ældreegnede boliger, bofællesskab eller familieboliger (5 lejligheder er allerede indrettet her), ligesom Seniorgården kan udbygges med én eller to nye længer. Endeligt kan andre eksisterende ejendomme ombygges til mindre boliger. Dette giver en samlet rummelighed på 30-40 nye boliger af forskellig art, hvilket dækker behovet en længere årrække frem.

Lokalplanen viser imidlertid en for hård udnyttelse af arealet ved Skovsgårdevej, idet her skitseres et parcelhuskvarter med 14 boliger. - Dette område bør i stedet udnyttes i stil med den ovenfor viste skitse, som i højere grad respekterer landsbymiljøet med bygningernes placering og orientering i forhold til landsbygaden, den direkte kontakt til landskabet, de åbne kikk fra landsbygaden, større grunde, samt afgrænsning

gen mod det åbne land. Samtidigt holdes afstand til landbrugsbedrifterne sydøst herfor. Dette betyder en reduktion i bolig-tallet men et mere attraktivt resultat.

Ud over disse byggemuligheder kan her peges på arealet på hjørnet af Sdr. Vilstrupvej og Hulskov, hvor en mindre boligbebyggelse kan indpasses langs vejene.

En vis erhvervsudbygning

Det er ønskværdigt at give landsbyens eksisterende virksomheder mulighed for en udbygning, ligesom det er ønskværdigt at kunne tilbyde plads til eventuelle nye, mindre virksomheder. Her tænkes på erhverv i form af håndværk, mindre industri og kontor, som ikke generer omgivelserne.

Lokalplan 0561-11 og lovgivningen i øvrigt giver allerede visse muligheder herfor. Langs eksisterende bebyggelse ved Sdr. Vilstrupvej kan de fleste steder indrettes mindre butikker og liberale erhverv. Overflødiggjorte landbrugsbygninger kan generelt overgå til erhverv. Erhvervsområde 4a (se kortet side 8) må anvendes til blandet bolig- og erhvervsformål, mindre butikker, håndværksvirksomheder og liberale erhverv. Erhvervsområde 4b (se kortet side 8) må anvendes til lettere produktionsvirksomhed, der ikke medfører betydelig ulempe for de omkringboende.

Ønsker for den fremtidige udvikling

- Der ønskes en rolig boligudvikling som beskrevet på denne side.
- Der er behov for familieboliger og lignende. Efterhånden forventes også behov for flere ældreegnede boliger. Der er ikke behov for ungdomsboliger.
- Området ved Skovsgårdevej foreslås bebygget med boliger som vist på skitsen.
- Byudvikling på længere sigt foreslås at ske ud langs Sdr. Vilstrupvej mod Højrup.

Trafikforholdene

Gående og cyklister

Der er ikke etableret særlige gangstier, fortove eller cykelstier i området. Heller ikke cykelsti til skolen i Eltang. Børn fra 0-3 klasse har ret til gratis kollektiv transport til skolen i Eltang (grundet "farlig trafikvej").

Ligeledes findes der ikke markstier, kirkestier, markveje og lignende, som giver beboerne adgang til de nærliggende naturområder. Sådanne forbindelser er efterhånden gået tabt. Af denne årsag foreslås de viste stiforbindelser etableret som led i kommunens stuebygning, gerne i forbindelse med naturgenopretningsprojekter og beskæftigelsesprojekter, og naturligvis i samarbejde med de berørte lodsejere.

I øvrigt indgår Sdr. Vilstrupvej og Hulskovvej i det regionale stinet. Denne situation kan udnyttes til at etablere enkle overnatningsfaciliteter for cykelturister og turister, som medbringer cyklen på biltaget (primitiv camping f.eks. ved forsamlingshuset, Bed & Breakfast, bondegårdsferie og lignende).

Kollektiv trafik

Den kollektive trafik er primært rettet mod Kolding som egnscenter, idet der er 9 daglige busforbindelser til og fra Kolding. Transporttiden er 18 minutter for 12 km transport Sdr. Vilstrup - Kolding. Til Fredericia er der 7 daglige forbindelser og transporttiden er 40 minutter (ca. 17 km). Til Vejle er der 6 daglige forbindelser og transporttiden er 50 minutter (ca. 30 km). Der er ingen kollektive trafikforbindelser mellem Sdr. Vilstrup og Taulov (ca. 5 km). Fra Taulov er der halvtimesdrift med bussen til Fredericia.

Skolebussen kører på skoledage en gang dagligt til Eltang Skole og 4 gange retur, transporttid er 38 minutter (ca. 6 km). Skolebussen kan benyttes af alle borgere, således er der også forbindelse til omsorgscenteret i Nr. Bjært.

Udover børnene og de ældre benytter kun få borgere den kollektive trafik.

Byens stoppested er placeret ved forsamlingshuset.

Biltrafik

Da der kun er et begrænset antal erhvervsvirksomheder i området, er landsbyen ikke belastet af tung lastbiltrafik. Der er dog en hel del privattrafik på vejene, ligesom der kører en del tunge landbrugs-køretøjer på vejnettet.

Uvedkommende trafik forekommer stort set ikke på grund af vejenes karakter

Forslag til nye stiforbindelser i området (vist med prikker)

og de lave viadukter, som forhindrer gennemkørsel for høje køretøjer.

Der er ingen særlige, hastighedsdæmpende foranstaltninger på bygaden, og ikke alle trafikanter respekterer hastighedsbegrænsningen på 50 km/time.

Ønsker for den fremtidige udvikling

- Der ønskes en sikring af børnenes skolevej til Eltang, i form af cykelsti langs Sdr. Vilstrupvej-Birkemosevej.
- Der foreslås etablering af en række nye stier, som giver bedre adgange til egnens naturområder m.m. Nogle af stierne består af eksisterende markveje, som landmændene naturligvis har ret til at ændre på.
- De ældre borgere har behov for busforbindelser til Taulov, hvor nærmeste lægehus, tandlæge, apoteksudsalg og posthus er placeret. Dette kunne f.eks. løses i form af en telebus-ordning.
- Der er endvidere ønske om natbuskørsel fra Kolding samt flere weekendture.

- Der bør etableres yderligere et stoppested i den nordlige del af byen, og stoppestederne bør forbedres med bedre ventemuligheder, belysning og cykelstativer.
- Der er ikke særlige ønsker om hastighedsdæmpende foranstaltninger.

Miljøforholdene

Støjgener fra motorvejen

Motorvejens nære beliggenhed, dens høje placering i terrænet samt den stigende trafikmængde gør, at Sdr. Vilstrup er udsat for en ganske kraftig støjbelastning. Her er både tale om en direkte støj fra de passerende køretøjer og den diffus baggrundsstøj. Støjniveauet er beregnet til ca. 62 dB(A) 200 m fra motorvejen og ca. 59 dB(A) 400 m fra vejen (1999). Dette er således en hel del over den anbefalede grænseværdi på 55 dB(A).

Selv om det er ønskværdigt, er det næppe realistisk at få etableret en støjafskærmning langs motorvejen på hele strækningen forbi Sdr. Vilstrup. I stedet foreslås det, at der etableres en egentlig støjafskærmning på strækningen nærmest viadukten (antageligt ca. 500 meter) og at der etableres afskærmende beplantning på den resterende strækning, som er synlig fra landsbyen. En sådan beplantning vil ikke have særlig støjmæssig effekt, men vil være af psykologisk betydning. Denne beplantning skal i øvrigt ses i sammenhæng med ønsket om flere levende hegn i landskabet øst for byen.

Landbrug nær beboelse

At bo på landet betyder også at bo nær landbrug, med den gensidige tolerance og hensyntagen, dette forudsætter. Imidlertid er dette samliv blevet vanskeligere i takt med de større og mere specialiserede bedrifter. I og nær Sdr. Vilstrup findes tre gårde med større svinebesætninger, hvilket nødvendigvis medfører en del lugtgener fra stalde, gylletanke og spredning af gylle.

Der bør i samarbejde med landmændene gøres en indsats for at reducere disse lugtgener, f.eks. ved kontrolleret

ventilation fra stalde og gylletanke, evt. udnyttelse af gyllen i biogasanlæg eller andre processer, som reducerer lugten herfra. Eventuelle udvidelser af bedrifterne ønske ikke.

Spildevand

Syd for Skovsgårde er placeret et kommunalt, biologisk rensningsanlæg, der betjener landsbyen. Øvrige ejendomme har nedslivningsanlæg. Der er ikke lokale ønsker om ændringer i disse forhold.

Energi

Sdr. Vilstrup by forsynes med el fra Tre-for. Den vestlige del af sognet forsynes af KOE (fremover Tre-For).

Der er ikke kollektiv varmforsyning i området. Der fyres derfor med olie og fast brændsel.

Grundvand

Sdr. Vilstrup vandværk forsyner landsbyen med vand. Ejendomme uden for landsbyen forsynes fra private borer.

Grundvandet ved vandværkets borer og generelt bør beskyttes på forskellig vis: Gennem aftalte omlægninger af jordbrugsdriften i indvindingsoplandet (hjulpel af tilskudsordninger). Gennem etablering af ny natur og skovrejsning.

Ønsker for den fremtidige udvikling

- Der etableres støjafskærmning langs motorvejen på strækningen nærmest viadukten.
- Der etableres afskærmende beplantning langs motorvejen.
- Der bør gøres en indsats for at redu-

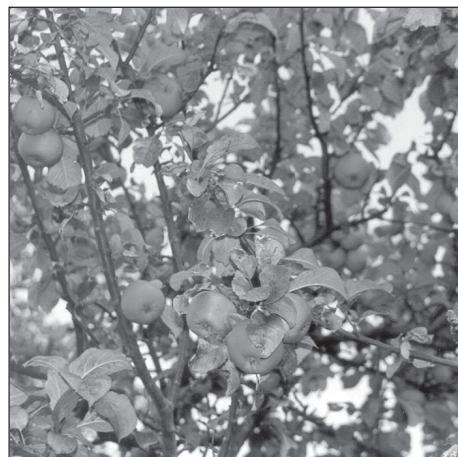
cere lugtgenerne fra de store svinebesætninger. Udvidelser ønskes ikke.

- Der bør arbejdes for, at der fremover benyttes vedvarende energi, primært fra sol- og jordvarme.
- Der ønskes ikke flere vindmøller i området.
- Gyllen fra de store svinebesætninger kan evt. anvendes til biogasproduktion.
- Grundvandet bør beskyttes gennem omlægninger af jordbrugsdrift, etablering af ny natur samt skovrejsning.

Bedre busforbindelser ønskes

Motorvejen tæt på landsbyen

Dette hæfte med Udviklingsperspektiver for Sdr. Vilstrup er udarbejdet af Sdr. Vilstrup & Omegns Borgerforening for at tilkendegive, hvorledes borgerne i området mener landsbylivet og landsbymiljøet bedst kan underbygges, hvordan de forskellige ting bør udvikle sig, hvordan landskab, bygningsværdier osv. bør beskyttes.

Det er Borgerforeningens håb, at hæftet vil blive et nyttigt værktøj for borgere, virksomheder, foreninger og kommune i arbejdet med at sikre og udvikle Sdr. Vilstrup som et inspirerende sted at bo og virke i mange år frem.

Kontaktperson

Sdr. Vilstrup & Omegns
Borgerforening
v/ formand Kurt Mosegaard
Sdr. Vilstrupvej 94 E
6000 Kolding